

Referèndum Unilateral: acabem amb el procés i fem la independència

Elisenda Paluzie / @epaluzie

Després de la retirada dels pressupostos i de la proposta de moció de confiança al setembre del president Puigdemont, ha tornat a sorgir amb força el debat sobre el **referèndum d'autodeterminació, en aquest cas oficial, vinculant i unilateral**. Si quedava algun dubte sobre la possibilitat de celebrar un referèndum pactat amb el govern espanyol, el resultat de les eleccions espanyoles del 26 de juny l'ha acabat d'esvair. La compareixença del jurista Antoni Abat i Ninet al Parlament va tornar a reactivar el debat en l'esfera de l'opinió pública i publicada. Políticament els primers que el van defensar van ser els **Demòcrates d'Antoni Castellà seguits de la CUP**. Finalment l'ANC consultarà les seves bases sobre la possibilitat de tornar-lo a exigir el proper 15 i 16 de juliol.

La proposta s'ha trobat amb atacs furibunds provinents de dos fronts molt diferents, tot i que han coincidit amb alguns dels arguments. D'una banda, la base popular defensora de la DUI el considera un pas enrere i està convençuda que no es podrà dur a terme. D'altra banda, tant des del món dels Comuns com des d'una part del món convergent, se'l rebutja amb l'argument que aquest tipus de referèndum ja s'ha fet i que només seria una repetició del 9N. En aquest cas, no el contraposen a una DUI atès que aquesta ni està al full de ruta del govern i de Junts pel Sí per aquesta legislatura, ni els Comuns l'han defensat mai.

La resolució del 9N del 2015 de Junts pel Sí i la CUP no es compromet a una declaració d'independència en aquesta legislatura

Però per valorar l'oportunitat de la proposta cal tenir clar primer **quin és el full de ruta actual**. Així, la resolució parlamentària del 9N del 2015 aprovada amb els vots de Junts pel Sí i de la CUP no es compromet a una declaració d'independència en aquesta legislatura, sinó que només declara la voluntat d'inici de negociacions per fer efectiu el mandat democràtic de creació d'un estat català independent i es compromet a tramitar les lleis de procés constituent, de seguretat social i d'hisenda pública. La resolució també preveia no supeditar-se al tribunal constitucional i només complir aquelles normes emanades del Parlament. Però aquest segon punt es va incomplir de seguida, i el govern i el Parlament continuen recorrent les decisions del tribunal constitucional.

D'altra banda, en seu parlamentària el president Puigdemont ha reafirmat que no està prevista una declaració d'independència aquesta legislatura, i que el seu mandat consisteix en deixar el país a les portes de la independència, preparant les estructures d'estat i les lleis esmentades. **En acabar la legislatura de 18 mesos (aproximatius) es convocarien eleccions constituents**. El nou Parlament redactaria la constitució catalana i només després del referèndum constitucional, si aquest es guanya, es procediria a proclamar la independència.

La proposta del RUI

Des del meu punt de vista la introducció d'un referèndum oficial i vinculant sobre la independència clarificaria i reforçaria aquest full de ruta. L'actual té un problema fonamental i és que la ruptura es fa pivotar al voltant de l'aprovació de la Constitució Catalana. A banda d'un fet insòlit en els processos d'independència (només cal recordar que la constitució dels Estats Units es va aprovar 13

anys després de la declaració d'independència), i d'introduir una font de confusió en la voluntat popular (es votarà sí perquè agrada la constitució o perquè és l'única manera d'aconseguir la independència?), no resol cap dels problemes dels que s'acusa el referèndum unilateral. Tots sabem que Espanya no reconeixerà cap d'aquests passos i per tant el referèndum de la Constitució serà tan il·legal des de la seva perspectiva com el d'independència.

L'actual full de ruta té un problema fonamental: la ruptura es fa pivotar al voltant de l'aprovació de la Constitució

En canvi, si el primer acte de ruptura i d'aplicació de la nova legalitat catalana és el referèndum sobre la independència, posem al centre el fet democràtic de l'autodeterminació, l'expressió de la lliure i genuïna voluntat del poble respecte a l'estatus polític de la seva nació. Els referèndums han estat l'evolució natural de l'exercici pràctic d'aquest dret en les darreres dècades. Com explica el jurista Antonio Cassese a la seva obra *Self-Determination of Peoples*, l'existència del dret d'autodeterminació en el cas de les repúbliques bàltiques era claríssima perquè l'annexió soviètica de 1940 havia violat el dret internacional amb l'ús de la força, però tot i així, i malgrat haver fet declaracions de restauració de la independència l'any 1990, totes tres repúbliques van acabar fent referèndums sobre la independència (Lituània el febrer del 1991, Letònia i Estònia el març del 1991). Només després d'aquests referèndums va arribar el reconeixement internacional.

En el nostre cas, **el referèndum es podria fer després de l'aprovació de la llei de transitorietat jurídica**. Aquesta llei, proposada per Viver i Pi Sunyer, regula com es passa d'un règim legal a l'altre, quins drets fonamentals seran d'aplicació, en quins casos es continuarà aplicant provisionalment la legislació prèvia, i en quins casos es farà una regulació provisional nova, en forma de llei o decret-llei (hisenda, seguretat social...), quina oferta es farà de traspàs de funcionaris de l'estat al nou estat català independent, mantenint els drets adquirits i quins seran els règims parlamentari i judicial provisionals.

El Parlament faria una llei en què si el 'Sí' guanya superant el nombre de vots al 'No', es proclamaria la independència

La llei donaria també el **marc legal per a l'organització i celebració del referèndum**. El referèndum seria la primera aplicació de la nova legalitat emanada del Parlament. Si el 'Sí' guanya superant el nombre de vots al 'No', es proclamaria la independència i tota la llei entraria en vigor. El govern de la Generalitat esdevindria el govern de la República Catalana. Un cop assegurat el funcionament de l'Estat en les seves funcions ordinàries, es convocarien les eleccions constituents, i el full de ruta continuaria tal com està previst ara amb la redacció de la Constitució de la República Catalana.

En definitiva, claredat i abandó del dilacionisme. És l'hora de les decisions definitives, d'acabar amb el procés i de fer la independència.

Elisenda Paluzie és doctora en Economia i va formar part de la llista de Junts pel Sí al Parlament de Catalunya com a independent.